

УДК 330.3:338.2

*М. П. Денисенко,**д. е. н., професор, професор кафедри економіки підприємства**Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ**А. О. Корчинський,**магістрант Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ РОЗВИТКУ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

M. Denysenko,

Dr. S. (Econ.), Professor, Professor of Department of Enterprise Economics,

Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

A. Korchynskyi,

Master's degree student, Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv

THE MAIN ASPECTS OF FUNCTIONING OF THE DOMESTIC LIGHT INDUSTRY IN THE CONTEXT FOR ITS DEVELOPMENT ON INNOVATIVE PRINCIPLES

У статті розглянуто основні аспекти функціонування вітчизняної легкої промисловості в контексті забезпечення її розвитку на інноваційних засадах. Запропоновано заходи підвищення інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості за видами економічної діяльності, що сприяли б підвищенню рівня їх конкурентоспроможності на вітчизняному та міжнародних товарних ринках.

The article considers main aspects of functioning of the domestic light industry in the context of for its development on innovative principles. The proposed measures are increasing the innovative development of light industry enterprises by economic activity, which would contribute to improve their competitiveness on domestic and international commodity markets.

Ключові слова: легка промисловість, інноваційний розвиток, конкурентоспроможність.

Key words: light industry, innovative development, innovative security, competitiveness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах розвитку економіки України задля забезпечення сталого тренду економічного зростання держави та здійснення ефективної фінансово-економічної діяльності промислових підприємств важливого значення набувають інновації та інноваційна діяльність різних секторів економіки, зокрема легкої промисловості. Об'єктивними підставами для цього є такі:

— інновації загалом та інноваційна діяльність суб'єктів господарювання є важливою складовою процесу забезпечення їх успішного функціонування;

— інновації виступають базовим елементом ефективної інноваційної стратегії підприємств;

— інновації являються важливим інструментом створення й підтримки конкурентних переваг підприємств як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках інноваційної продукції;

— інноваційний розвиток легкої промисловості є стратегічно важливим у контексті забезпечення її конкурентоспроможності та економічного розвитку держави (продукція легкої промисловості використовується в харчовій та хімічній промисловості; медицині; оборонно-промисловому, гірничо-металургійному та машинобудівному комплексах; будівництві; рибальстві; електроенергетиці тощо).

У цьому контексті підвищення рівня розвитку, зокрема на засадах інновацій, різних секторів економіки справляє значний вплив на рівень соціально-економічного розвитку держави.

Таблиця 1. Індеси промислової продукції за видами діяльності у 2010—2015 роках (відсотків до відповідного періоду попереднього року)

	Січень-грудень 2010 року ¹	Січень-грудень 2011 року ¹	Січень-грудень 2012 року ¹	Січень-грудень 2013 року ¹	Січень-грудень 2014 року ²	Січень-грудень 2015 року ³
Промисловість	112,2	108	99,3	95,7	89,9	87,0
Переробна промисловість	116,3	109,7	98	92,7	90,7	87,4
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	113,1	106,7	94,1	94,1	98,6	92,0
Текстильне виробництво	120,5	115,2	105	93,4	103,9	96,8
Ткацьке виробництво	-	-	-	85,4	98,1	109,4
Виробництво інших текстильних виробів	-	-	-	95,9	104,5	93,2
Виробництво одягу	114,1	103,9	93,1	95,2	102	92,1
Виробництво одягу, крім хутряного	-	-	-	96,3	95,6	94,7
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	105,6	105,3	85,9	92,7	84,0	84,5
Дублення шкір і оздоблення шкіри; виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів; вичинка та фарбування хутра	84,3	105,8	81,9	113,2	81,4	82,7
Дублення шкір і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра	94,0	97,6	82,6	115,4	77,5	75,4
Виробництво взуття	121,6	105,0	88,0	82,6	85,7	85,7

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

² Уточнені дані.

³ Уточнені дані. Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.)

Джерело: сформовано за даними [3—8].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Окремі питання, пов'язані з визначенням сутності інновацій досліджувались у працях великої кількості науковців, до яких слід віднести такі: Б. Санто, Б. Твісс, Й. Шумпетер, М. Туган-Барановський та М. Кондратьєв. Суттєвий внесок у дослідження ролі інновацій в забезпеченні економічного розвитку держави розглянуто в працях таких дослідників: В. Александрова, Ю. Бажал, А. Гальчинський, В. Геєць, С. Ілляшенко, О. Лапко, В. Семиноженко, М. Чумаченко та інших.

Проте, незважаючи на суттєву кількість наукових напрацювань з цієї проблематики, в сучасній економічній науці не отримали комплексного висвітлення питання, пов'язані із визначенням взаємозв'язку інновацій та інноваційного розвитку легкої промисловості з забезпеченням сталого економічного зростання держави. Існуючі пропозиції вирішення зазначених проблемних питань, як правило, являють собою різноспрямовані рекомендації, що не розглядаються в комплексі з урахуванням доцільності визначення ефективності інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості за видами економічної діяльності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає у розробці комплексу заходів підвищення інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості за видами економічної діяльності, що сприяли б зростанню рівня їх конкурентоспроможності на вітчизняному та міжнародних товарних ринках.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інновації являються важливою економічною категорією на сучасному етапі розвитку економіки України. На сьогодні відсутнє єдине визначення терміну "інновації". В наукових публікаціях як іноземних, так і вітчизняних авторів терміни "нововведення", "новація", "інноваційний процес", "новаторство" переважно розглядаються в якості синонімів. Поняття "інновація" походить від англійського слова "innovation", що в перекладі означає "введення новацій".

Вперше категорія "інновації" була використана Й. Шумпетером проте зміст та характеристика цього явища розглядалася ще його попередниками: М. Туган-Барановським та М. Кондратьєвим.

Відповідно до Закону України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 № 40-IV [1] "інновації — новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери".

Іншими словами, інноваціями вважаються вкладення інвестиційного капіталу в нововведення, що призводять до кількісних або якісних змін у підприємницькій діяльності. Інновації мають задовольняти ринковий попит, мати новизну та забезпечувати необхідний обсяг доходу суб'єктам господарювання.

Згідно з цим Законом [1] "інноваційна діяльність — діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг".

Таблиця 2. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності¹ у 2010–2014 роках

		Промисловість ²	Темп зростання обсягів реалізованої продукції в цілому по промисловості, % до попереднього року	Переробна промисловість	Темп зростання обсягів реалізованої продукції переробної промисловості, % до попереднього року	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	Темп зростання обсягів реалізованої продукції текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, % до попереднього року
2010 рік	млн грн.	1043111	X	703340	X	8348,6	X
	у % до підсумку	100	X	67,4	X	0,8	X
2011 рік	млн грн.	1305308	125,14	852537,4	121,21	9676,2	115,90
	у % до підсумку	100	X	65,3	X	0,7	X
2012 рік	млн грн.	1367926	104,80	871146,6	102,18	9763,6	100,90
	у % до підсумку	100	X	63,7	X	0,7	X
2013 рік	млн грн.	1322408	96,67	817734,3	93,87	9606	98,39
	у % до підсумку	100	X	61,8	X	0,7	X
2014 рік ³	млн грн.	1428839,1	108,05	903735,3	110,52	11510	119,82
	у % до підсумку	100	X	63,3	X	0,8	X

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, за 2014 р. — також без частини зони проведення антитерористичної операції.

² Дані сформовані за функціональним підходом (спосіб узагальнення даних, за яким показники діяльності підприємств формуються за однорідними видами економічної діяльності).

³ Дані уточнено.

Джерело: сформовано за даними [9].

За сучасних реалій економічного розвитку України досягненню позитивного ефекту за рахунок впровадження інновацій, практичному освоєнню інноваційних розробок і активізації інноваційної діяльності підприємств перешкоджає низка факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, до яких слід віднести:

— низьку інноваційну активність вітчизняних промислових підприємств;

— розпороченість коштів, отриманих від впровадження інноваційної продукції як в середині країни, так і за її межами;

— відсутність комплексного впровадження інновацій за стадіями інноваційного циклу;

— недосконалість організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств.

Зазначені аспекти характерні загалом для промислових підприємств різних секторів економіки. Проте, зважаючи на специфічні особливості функціонування підприємств легкої промисловості в цілому, а також за видами економічної діяльності, зокрема, шкіряної, основні проблемні аспекти, що перешкоджають їх ефективному функціонуванню, базуються на такому [2, с. 7]:

1. "Тінізація" внутрішнього споживчого ринку та насичення його імпортними товарами, завезеними із заниженням митної вартості та контрабандно, а також дешевими товарами.

2. Нестача кваліфікованих управлінців на вітчизняних промислових підприємствах.

3. Високий ступінь зношеності основних засобів, необхідність модернізації виробництва та його технічного покращення.

4. Великий сегмент споживачів з низьким рівнем доходів.

5. Завезення технологічного устаткування, яке в Україні не виробляється, та запасних частин до нього для випуску конкурентоспроможної продукції промисловими підприємствами.

6. Проблема захисту українського виробника.

7. Скорочення сировинної бази, залежність текстильної, взуттєвої та шкіряної промисловості від імпортової сировини.

Негативний вплив зазначених чинників на економічний розвиток вітчизняної легкої промисловості, у тому числі шкіряної, сприяє нарощуванню загроз ефективному функціонуванню промислових підприємств цього сектору економіки.

Загалом стан розвитку легкої промисловості за видами економічної діяльності на фоні складної економічної ситуації в Україні не сприяє підвищенню рівня розвитку як промислових підприємств, так і держави і призводить до зниження рівня їх конкурентоспроможності та держави загалом. У результаті відбувається нарощування негативних тенденцій у цьому важливому з точки зору забезпечення зростання економіки на

Таблиця 3. Товарна структура зовнішньої торгівлі за 2010–2015 роки

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Роки	Експорт			Імпорт		
		млн дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу	млн дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу
Усього	2010 ¹	50744,3	129,5	100	60352,0	133,5	100
	2011 ¹	67594,1	133,2	100	81040,5	134,3	100
	2012 ¹	67779,8	100,3	100	83135,4	102,6	100
	2013 ¹	62305,9	91,9	100	75834,6	91,2	100
	2014 ¹	53901,7	86,5	100	54428,7	71,8	100
	2015 ²	38134,8	70,7	100	37502,3	68,9	100
VIII. Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	2010 ¹	173,8	97,6	0,3	175,7	143,2	0,3
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена	2010 ¹	-	-	-	-	-	-
	2011 ¹	168,4	96,9	0,2	199,7	113,7	0,2
	2012 ¹	132,4	78,6	0,2	246,9	123,6	0,3
	2013 ¹	148,9	112,5	0,2	256,2	103,8	0,3
	2014 ¹	156,7	105,2	0,3	222,7	86,9	0,4
	2015 ²	114,7	73,2	0,3	167,4	75,2	0,4
XI. Текстиль та вироби з текстилю	2010 ¹	734,6	103,2	1,4	1974,6	139,9	3,3
	2011 ¹	862,2	117,4	1,3	1977,4	100,1	2,4
	2012 ¹	782,4	90,7	1,2	2544,5	128,7	3,1
	2013 ¹	809,4	103,4	1,3	2402,1	94,4	3,2
	2014 ¹	785,8	97,1	1,5	1883,3	78,4	3,5
	2015 ²	634,2	80,7	1,7	1413,6	75,1	3,8
XII. Взуття, головні убори, парасольки	2010 ¹	174,7	121	0,3	490,0	171,4	0,8
	2011 ¹	208,8	119,5	0,3	361,2	73,7	0,4
	2012 ¹	175,9	84,3	0,3	792,7	219,5	1
	2013 ¹	198,7	113	0,3	790,9	99,8	1
	2014 ¹	202,8	102,1	0,4	430,7	54,4	0,8
	2015 ²	150,8	74,4	0,4	248,3	57,6	0,7

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.

² Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Джерело: сформовано за даними [11–16].

інноваційних засадах сектору. До таких тенденцій відносяться:

1. Розбалансованість розвитку промислового комплексу України. На фоні того, що значний період часу легка промисловість залишалась поза увагою держави, а пріоритетними з урахуванням збільшення обсягів державної підтримки були гірничо-металургійний комплекс, хімічна промисловість та частково, машинобудівний комплекс, то за 2010–2015 роки відбулось зменшення індексів промислової продукції за видами діяльності (табл. 1).

Незважаючи на зменшення у 2010–2015 роках індексів промислової продукції за видами діяльності (табл. 1) протягом 2010–2014 років спостерігалось збільшення обсягів реалізованої продукції (табл. 2). Так, у 2014 році порівняно з 2010 роком обсяги реалізованої продукції збільшились на 37,0%, зокрема, продукції переробної промисловості — на 28,5%, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів — 37,9%. Такі зміни були забезпечені в основному за рахунок зростання ціни продукції, викликаного, в свою чергу, значними темпами інфляції, що не можна вважати позитивною тенденцією розвитку легкої промисловості, зокрема, шкіряної.

2. Погіршення конкурентоспроможності української продукції легкої промисловості, у тому числі шкіряної. Зазначене відбулось у результаті засилля на внутрішньому ринку імпортованих товарів, завезених із заниженням митної вартості та контрабандно, присутності на

ринку великої кількості товарів тіншового виробництва та товарів "second hand". Частка товарів вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку становить 10–50% за різними товарними групами [10].

Також за даними Державної служби статистики України (табл. 3) спостерігалось переважання обсягів імпорту над експортом в цілому за усі роки, крім 2015 року. Проте у 2015 році порівняно з 2013 роком обсяги імпорту зменшились на 37,9%, експорту — на 24,8%.

Зокрема, за товарними групами (табл. 3) переважало зменшення імпорту за групою "XII. Взуття, головні убори, парасольки" і склало у 2015 році порівняно з 2010 роком -49,3%; відносно експорту найбільше скоротились його обсяги за групою "VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена" (ця товарна група за даними 2010 року носила назву "VIII. Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них"). Позитивним можна було б вважати таку ситуацію в легкій промисловості за товарними групами відносно скорочення обсягів імпорту, але на фоні нарощування негативних тенденцій в цьому секторі економіки, відбувається зменшення можливостей промислових підприємств до розбудови легкої промисловості, у тому числі шкіряної, на інноваційних засадах.

3. Низький рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств легкої промисловості. Протягом 2010–2014 років (табл. 4) спостерігається зменшення по промисловості загальної кількості промислових підприємств на -5,6% у 2014 році порівняно з 2010 роком загалом та в переробній промисловості, зокрема (-6,9% відповідно).

Таблиця 4. Промислові підприємства за напрямками проведених інновацій та видами економічної діяльності у 2010—2014 роках, одиниць

	Роки ¹	Усього	У тому числі займалися інноваційною діяльністю	З них витрачали кошти на:						
				внутрішні НДР	зовнішні НДР	придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	інші зовнішні знання	навчання та підготовку персоналу	ринкове запровадження інновацій	інші
Промисловість України	2010	10606	1462	224	124	840	100	222	102	194
	2011	10350	1679	248	134	1062	105	303	138	229
	2012	10089	1758	214	134	1096	87	321	102	202
	2013 ²	10189	1715	215	114	1082	85	333	95	165
	2014 ²	10010	1609	189	94	993	83	319	79	140
Переробна промисловість	2010	9017	1349	221	107	753	91	204	101	177
	2011	8773	1499	245	109	917	96	277	136	209
	2012	8490	1581	207	115	956	78	291	101	171
	2013 ²	8383	1551	213	95	950	77	302	94	146
	2014 ²	8395	1449	185	79	870	71	293	78	128
легка промисловість:	2010	642	63	5	-	39	2	6	3	4
	2011	613	82	6	1	57	3	11	4	10
	2012	594	81	5	1	51	1	11	3	9
- текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	2010	511	55	4	-	34	2	5	2	3
	2011	493	68	4	1	46	2	8	2	8
	2012	476	69	4	1	42	1	9	2	7
- виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2010	131	8	1	-	5	-	1	1	1
	2011	120	14	2	-	11	1	3	2	2
	2012	118	12	1	-	9	-	2	1	2
- текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2013 ²	607	71	4	1	46	2	14	1	1
	2014 ²	622	82	7	1	56	3	12	3	5

¹ У збірнику інформацію за 2014 рік наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції (крім даних, наведених у розділі X). Дані по Донецькій та Луганській областях можуть бути уточнені.

² Кількість промислових підприємств за напрямками проведених інновацій за видами економічної діяльності (КВЕД-2010). Джерело: сформовано за даними [17—20].

Позитивним слід вважати той факт, що збільшилась за період 2010—2014 років (табл. 4) кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю в цілому по промисловості (10,0% у 2014 році проти 2010 року), з них, тих, що витрачали кошти на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (зростання становило 18,2%) та навчання та підготовку персоналу (43,7% відповідно). Проте загалом ситуація залишається критичною в легкій промисловості (текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів), зокрема, незважаючи на збільшення кількості підприємств, що витрачали кошти на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення.

Також за даними таблиці 5 протягом 2010—2014 років відбулось зменшення обсягів реалізованої інноваційної продукції:

— у цілому по промисловості України (-23,8%), зокрема, продукції, що була новою для ринку (-35,7%)

та продукції, що була новою для підприємства (-18,1%);

— загалом по переробній промисловості (-23,6%), а також продукції, що була новою для ринку (-35,0%) та продукції, що була новою для підприємства (-18,2%).

Позитивним можна було б вважати факт збільшення обсягів реалізованої інноваційної продукції легкої промисловості у 2010—2014 роках у 1,2 рази, зокрема, продукції, що була новою для ринку — у 6,1 разу та продукції, що була новою для підприємства — у 1,1 разу. Але, зважаючи на загальну складну економічну ситуацію в державі і легкій промисловості, зокрема, такі позитивні результати не являються наслідком здійснення виваженої політики держави щодо реалізації стратегії розвитку легкої промисловості, у тому числі шкіряної, на інноваційних засадах.

До основних чинників, що вплинули на такий стан справ у легкій промисловості, зокрема у шкіряній, на-

Таблиця 5. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами економічної діяльності у 2010–2014 роках, млн грн.

	Роки ¹	Усього		Із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції			
		млн грн.	у % до загального обсягу реалізованої промислової продукції	млн грн.		у % до обсягу інноваційної продукції	
				продукція, що була новою для ринку	продукція, що була новою для підприємства	продукція, що була новою для ринку	продукція, що була новою для підприємства
Промисловість України:	2010	33697,6	3,8	10995,1	22702,4	32,6	67,4
	2011	42386,7	3,8	17411,0	24975,7	41,1	58,9
	2012	36157,7	3,3	14512,6	21645,1	40,1	59,9
	2013 ²	35862,7	3,3	12362,3	23500,4	34,5	65,5
	2014 ²	25669,0	2,5	7066,3	18602,7	27,5	72,5
Переробна промисловість:	2010	33445,6	5,2	10845,0	22600,7	32,4	67,6
	2011	42159,4	5,4	17350,0	24809,3	41,2	58,8
	2012	36013,1	4,8	14497,8	21515,3	40,3	59,7
	2013 ²	35571,4	4,9	12349,6	23221,7	34,7	65,3
	2014 ²	25543,1	3,7	7044,8	18498,3	27,6	72,4
легка промисловість:	2010	127,5	2,2	4,2	123,3	3,3	96,7
	2011	148,5	2,3	4,8	143,7	3,2	96,8
	2012	189,7	2,6	2,8	186,9	1,5	98,5
- текстильне виробництво, виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	2010	66,8	1,7	4,2	62,6	6,3	93,7
	2011	120,9	2,8	4,8	116,1	3,9	93,1
	2012	158,3	2,8	2,8	155,5	1,8	98,2
- виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2010	60,7	3,2	-	60,7	-	100,0
	2011	27,6	1,4	-	27,6	-	100,0
	2012	31,3	1,7	-	31,3	-	100,0
- текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2013 ²	152,4	2,0	6,7	145,8	4,4	95,6
	2014 ²	283,8	8,3	29,7	254,1	10,5	89,5

¹ У збірнику інформацію за 2014 рік наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції (крім даних, наведених у розділі X). Дані по Донецькій та Луганській областях можуть бути уточнені.

² Кількість промислових підприємств за напрямками проведених інновацій за видами економічної діяльності (КВЕД-2010). Джерело: сформовано за даними [17–20].

ряду з іншим, слід віднести (табл. 6) зменшення обсягів фінансування інноваційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності та відсутність обсягів фінансування підприємств легкої промисловості за деякими джерелами.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Загалом така ситуація в легкій промисловості, обмежує можливості підвищення рівня конкурентоспроможності промислових підприємств цього сектору економіки як на вітчизняному, так і міжнародних товарних ринках та справляє негативний вплив на економічний розвиток держави. А як результат, зазначене потребує розробки комплексу заходів підвищення інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості (також шкіряної), до яких слід віднести, зокрема ті, що передбачають здійснення модернізації підприємств легкої промисловості; впровадження інновацій різних видів задля зменшення матеріало-, енерго- і ресурсомісткості виробництва; здійснення комплексної автоматизації та механізації виробничих процесів.

А також доцільним вбачається розробка та реалізація на державному рівні заходів, що сприяли б:

1. Зменшенню "тінізації" внутрішнього ринку.
2. Збільшенню обсягів реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності.
3. Підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняної легкої промисловості, у тому числі шкіряної.
4. Прискоренню розвитку легкої промисловості на інноваційних засадах.

Література:

1. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Єрмолаєва Т.О. Показники роботи підприємств легкої промисловості України (січень — червень 2012) / Т.О. Єрмолаєва // Легка промисловість. — 2012. — №2. — С. 5—7.
3. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2010 році (без урахування тимчасово окупа-

Таблиця 6. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами та видами економічної діяльності у 2010–2014 роках, млн грн.

	Роки ¹	Усього	У тому числі за рахунок коштів							
			власних	держбюджету	місцевих бюджетів	позабюджетних фондів	вітчизняних інвесторів	іноземних інвесторів	кредитивів	інших
Промисловість України	2010	8045,5	4775,2	87,0	5,7	0,9	31,0	2411,4	626,1	108,1
	2011	14333,9	7585,6	149,2	12,3	0,5	45,4	56,9	5489,5	994,7
	2012	11480,6	7335,9	224,3	17,6	0,0	154,5	994,8	2407,8	345,8
	2013 ²	9562,6	6973,4	24,7	157,7	2,2	123,7	1253,2	630,2	397,6
	2014 ²	7695,9	6540,3	344,1	5,7	32,9	8,2	138,7	561,1	64,9
Переробна промисловість:	2010	7698,8	4480,8	61,3	1,2	0,9	14,6	2409,3	622,7	108,0
	2011	8315,0	6031,4	141,0	0,4	0,5	12,2	56,9	1078,0	994,7
	2012	8056,0	6494,3	151,5	0,7	-	63,7	394,8	610,8	340,3
	2013 ²	8262,3	6029,7	15,3	130,6	2,2	10,5	1250,3	588,0	235,7
	2014	6776,3	5655,0	343,9	0,1	32,6	8,2	135,1	536,5	64,9
легка промисловість	2010	53,3	44,8	-	-	-	-	8,5	-	-
	2011	33,2	31,3	0,5	0,1	-	-	-	1,3	0,1
	2012	66,0	55,6	0,4	0,1	-	-	0,6	7,2	2,1
- текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	2010	42,8	34,3	-	-	-	-	8,5	-	-
	2011	24,0	22,1	0,5	0,1	-	-	-	1,3	0,1
- виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2010	10,5	10,5	-	-	-	-	-	-	-
	2011	9,2	9,2	-	-	-	-	-	-	-
- текстильне виробництво; виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2012	6,6	6,6	-	-	-	-	-	-	-
	2013 ²	84,6	82,1	-	0,3	-	-	-	2,0	0,2
	2014 ²	94,6	89,1	-	-	-	-	-	5,5	-

¹ У збірнику інформацію за 2014 рік наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції (крім даних, наведених у розділі X). Дані по Донецькій та Луганській областях можуть бути уточнені.

² Кількість промислових підприємств за напрямками проведених інновацій за видами економічної діяльності (КВЕД-2010) Джерело: сформовано за даними [17–20].

ної території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2011 році (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2012 році (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2013 році (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2014 році (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) (уточнені дані) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. Індекси промислової продукції за видами діяльності у 2015 році (уточнені дані) [Електронний

ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) за видами економічної діяльності у 2010–2014 роках [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

10. Нижник В.М., Шарко В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку підприємств легкої промисловості / В.М. Нижник, В.В. Шарко // Інноваційна економіка. — 2011. — № 4 (23). — С. 41–47.

11. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2010 рік (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2011 рік (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

13. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2012 рік (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2013 рік (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2014 рік (уточнені дані) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

16. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2015 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

17. Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2011 році" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

18. Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2012 році" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

19. Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2013 році" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

20. Статистичний збірник "Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2014 році" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), The Law of Ukraine "Law on Innovation Activity", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (Accessed 30 April 2016).

2. Yermolaieva, T.O. (2012), "Performance Indicators of enterprises of light Industry of Ukraine (January — June 2012)", *Lehka promyslovist*, vol. 2, pp. 5—7.

3. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2010), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2010 (excluding the temporarily occupied territories of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

4. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2011), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2011 (excluding the temporarily occupied territories of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

5. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2012), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2012 (excluding the temporarily occupied territories of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

6. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2013), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2013 (excluding the temporarily occupied territories of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

7. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2014), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2014 (excluding the temporarily occupied territories of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol) (refined data)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

8. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2015), "Index of Industrial Production, by types of activity in 2015 (refined data)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

9. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2010—2014), "Volume of industrial products (goods, services) sold in 2010—2014", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

10. Nyzhnyk, V.M. and Sharko V.V. (2011), "The current state and prospects of development of enterprises of light industry", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 4 (23), pp. 41—47.

11. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2010), "Commodity pattern of foreign trade of Ukraine, 2010 (excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

12. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2011), "Commodity pattern of foreign trade of Ukraine, 2011 (excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

13. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2012), "Commodity pattern of foreign trade of Ukraine, 2012 (excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

14. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2013), "Commodity pattern of foreign trade of Ukraine, 2013 (excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and Sevastopol)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

15. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2014), "Commodity pattern of foreign trade of Ukraine, 2014 (refined data)", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

16. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2015), "Commodity Pattern of Foreign Trade of Ukraine, 2015", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

17. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2011), "Statystychnyi zbirnyk "Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2011 rotsi", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

18. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2012), "Statystychnyi zbirnyk "Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2012 rotsi", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

19. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2013), "Statystychnyi zbirnyk "Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2013 rotsi", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).

20. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2014), "Statystychnyi zbirnyk "Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2014 rotsi", available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 29 April 2016).
Стаття надійшла до редакції 10.05.2016 р.